

ÜDVÖZLET SZABADKÁRÓL

„Ha álmodunk, álmadjunk merészet” – mondta Slobodan Marković, a Szabadkai Nemzetközi Gyermekszínházi Fesztivál „szülőatyja”, aki nagy-nagy odaadással, ügyszeretettel, áldozatkészen a távoli múltban, 1994-ben életre hívta azok találkozóját, azok világünnepét, akik készek voltak újra és újra, évről évre a felismerésnek azt a magasztos pillanatát fel-felidézni a város valamelyik színpadán, amely örök időkre belevésődött a gyermekek és az „örök fiatalok” szívébe, lelkébe. Slobodan Marković és Szabadka város világfesztiváljának a vendége volt az amerikai varázsló, a multitehetséges Jim Gamble is. Ő mondta egy sajtókonferencián: „Gondoljunk csak, drága barátaim, hölgyeim és uraim, gyerekek, arra a pillanatra, amikor valaha, valamikor nagyon régen, az idők mélyén valaki – egy gyermek netán, de az is lehet, hogy egy felnőtt – észrevette, hogy a kezében tartott göcsörtös-ágas botocska úgy mozdul, fel és le, jobbra meg balra, amerre forgatjuk, mint egy állat vagy egy ember. Ez volt a nagy felismerés! Valaminek, valakinek a felidézése, megjelenítése: „ide”, a jelenbe emelt távoli, múltbéli dolog, esetleg testet öltött mese vagy álmom. Barátunk, Slobodan Marković kezében tartott botocska is megmozdult, varázsvessző lett belőle: mert merészet álmodni. Itt, ebben a szép városban olyan művészeti ág tesz ismét, ebben az évben is tanúbizonyságot a maga földgömbünket átszövő erejéről, amelynek létét sok helyütt még ma is egyedül a gyermektársadalomra korlátozzák...”

Szabadkai Nemzetközi Gyermekszínházi Fesztivál / International Festival of Children's Theatres... Megálmodóinak – nem vitás – óriási lelkesedésre volt szükségük ahhoz, hogy azokban az években, amikor már-már elhallgattak a múzsák ezen az égtájon, amikor „szétszedtük a babarongyot” a szomszédainkkal, valaki egy rendezvényt a művészet nemes találkozóhelyévé emelje, ahol mindenki bemutathatja a színpadon tudása legjavát.

* A Szabadkai Nemzetközi Gyermekszínházi Fesztivál 2009-ben május 17. és 23. között lesz.

El nem hallgatható: A legifjabb közönséget célozták meg az idelátogató művészek a korszerű színházi esztétika magas szintű vívmányaira támaszkodva, igényes repertoárja és számos színvonalas kísérőrendezvénye révén a fesztivál képes volt felismerni és a közönség elé tárni mindazt, ami napjaink gyermekszínházi alkotóit foglalkoztatja, ezáltal is hozzájárulva a hazai, az európai, de nagy mértékben a világ kreatív eszmeiségének gazdagításához ezen a területen. Eredeti elvei és célkitűzései, melyek a teljes alkotói szabadság felfogásából erednek, a fesztivált egyértelműen országunk és az egész Nyugat-Balkán egyik legjelentősebb kulturális rendezvényévé emelték/emelik, egy rendezvényé, melyet sokan támogatnak: elsősorban Szabadka város és a Szerb Köztársaság Művelődési és Tájékoztatási Minisztériuma.

Mondjuk újra: világünnep! Már az első „randevú” népes volt. Megfordultak nálunk a magyarországi vendégek (Kolibri Színház, Budapest, az oroszok Szentpétervárról, a nyitraiak Szlovákiából, a szilisztraiak Bulgáriából, a krajovaiak Romániából, a varsóiak Lengyelországból, társulatok Szerbiából és Montenegróból, de látogatásukkal megtisztelték a fesztivált azok a művészek, akik sohasem fogtak ki az ötletekből, akiknek munkájában sohasem csökkent a színvonal, akik mindig tudtak újítani, álmodni, megcsinálni, valóságot átszínesíteni. Szabadka szívéhez szorította dr. Henryk Jurkowskit, Luka Paljetakot, Eva Farkasovát, Meczner Jánost, Radoslav Lazovićot, Viktor Klimsucokot, Kemény Henriket és másokat.

„Vidékre” is elmentek a társulatok, leggyakrabban magyarok által lakott városokba, falvakba (Topolya, Ada, Zenta, Magyarkanizsa, Horgos, Csantavér stb.), a Szabadegyetem mozivá alakult át, a legkisebbek gyermekfilmeket nézhetnek, könyvbemutatókra, beszélgetésekre szőtt a meghívó, röviden: színház, szellemi műhely volt minden évben – legalább öt napig – a város. Slobodan Marković fesztiválvezető megfogalmazta a fesztivál céljait:

– bemutatni a gyerekek számára készült legkiválóbb és művészileg legjelentősebb hazai és nemzetközi színpadi műveket;

– nemzetközi szinten hozzájárulni az új és megvalósított kultúrértékek népszerűsítéséhez és elismeréséhez;

– közelebb hozni egymáshoz a népeket, megőrizni a nyelvi sajátosságokat és kulturális másságot, mint közös értékeink forrását;

– ösztönözni a kölcsönös megértés iránti igényt;

– ösztönözni a tapasztalatcserét és alkotószellemű barátságokat kialakítani;

– érvényesíteni a gyermekeknek szánt színházat, és általában a kultúrát;

– lehetővé tenni Szerbia közönségének a hozzáférést a különböző korú és társadalmi háttérű gyermekeknek és fiataloknak szánt programokhoz.

Mivel ezek a programok meg is valósultak a fesztivál megkapta Szerbia legmagasabb kulturális tevékenységéért járó elismerést, a rangos Vuk Díjat (2007).

A fényesen mosolygó Pannon ég alatt, a termékeny bácskai földeken, tiszta szívvel, tárt karokkal üdvözölték a szervezők, Szabadka polgársága, a gyerekek a kedves barátokat, művészeket Magyarországról. Akkor, amikor felhúzták a fesztiváli lobogókat, amikor felgördültek a város színháztermeiben a függönyök és a nézők elé tárult az alkotói szellem varázslatos szépségű világa, gazdagítva az emlékek táráit, nemesítve a lelket, mindig az első sorban láttuk a magyarországi vendégeket.

MADE in Hungary:

- Kolbri Theatre, Budapest (1994, 1995, 1999)
- Budapest Puppet Theatre, Budapest (1996, 1997, 2003, 2005, 2007, 2008)
- Hattyú-Dal (Swan's Song) Theatre, Budapest (2002)
- Levendula Theatre, Pécs (1998)
- Ciróka Puppet Theatre, Kecskemét (2000, 2004)

- Vojtina Puppet Theatre, Debrecen (2001, 2006)
- Kövér Béla Puppet Theatre, Szeged (2008)

Festival Grand Prix:

- 1997 – Budapest Puppet Theatre, Budapest, Petrushka
- Ciróka Puppet Theatre, Kecskemét Shadows

„Little Prince” Award/Kis herceg díj:

- Meczner János (2004)
- Kemény Henrik (2007)

Megható volt a találkozás Kemény Henrikkel, aki 25 évig volt tagja az Állami Bábszínháznak, de a vásári bábozáshoz, mint színházi hagyományhoz és régi bábjához, Vitéz Lászlóhoz, soha sem maradt hűtlen. A neki ítélt Kis herceg díjat 2007-ben – betegsége miatt – már nem vehette át, de Szabadka a szívébe zárta a Mestert, bábfiguráit és megtartja örök emlékezetben, mint azt a művészt, aki mindenhova elment, ahova hívták, és mindenütt hatalmas sikert aratott emberségével, virtuóz technikájával.

Végezetül:

Szabadka városának legfőbb erénye a multikulturnizmus: itt magyarul, szerbül, horvátul beszél a lakosság, amíg a fesztivál tart – a világ valamennyi nyelvén. Megfordultak Szabadkán az albánok, az osztrákok, a bolgárok, a kínaiak, a csehek, az észtek, a finnek, a franciák, a németek, a görögök, a magyarok természetesen, az irániak, az izraeliek, az olaszok, a litvánok, a lettek, a mexikóiak, a moldvaiak, a lengyelek, a románok, az oroszok, a szlovákok, a spanyolok, a svédek, a svájciak, a törökök, az ukrainiak, a fehéroroszkok, az üzbégek és az amerikaiak, valamint az egykori Yu-országok művészei. Mindenki az öröm és a szépség magvát hintette széjjel a színpadokon, a tereken, az iskolákban. Ittlétük csodát, csodákat teremtett, őszinte tapsot csikart ki a nézőkből, s mindez, ez a varázslat folytatódhat – mától az örökkévalóságig...